

14. Яруцкий Л. Д. Евреи Приазовья / Л. Д. Яруцкий. – Мариуполь, 1996. – 322 с.;
Yarutskiy L. D. Yevrei Priazovya / L. D. Yarutskiy. – Mariupol, 1996. – 322 s.

Стаття надійшла до редакції 14.10.2015

G. Batychno

ARTISTS OF MARIUPOL IN ARTISTIC ASSOCIATIONS (1)

Since the time of its foundation the cultural space of the city of Mariupol has been formed in conditions of considerable governmental regulation. A long distance of the city from the cultural centres in 19th and the beginning of 20th century caused the artists' outflow. When got to art centres, the talented artists from Mariupol took a prominent place in informal art communities. Arkhip Kuindzhi, whose name was associated with the Association of «travelling» exhibitions, became the founder of Kuindzhi Association (1909). Alexander Mogilevsky became a member of «New Munich Art Society», later he worked with «The Jack of Diamonds Society» and since 1932 he became a member of the Union of Artists of the USSR.

In Soviet times it was difficult to organise a local artistic association in Mariupol due to the fact that the city didn't have status of the regional centre. That fact strengthened the centrifugal tendency in the artistic community of Mariupol. Gradually there appeared a definite paradox – on the one hand, the city was attractive for artists; landscapes, industrial constructions, «Kuindzhi Memorials» days, the work of Kuindzhi Art Gallery, which already existed, made necessary conditions for creativity and arts. On the other hand, there was a lack of an institute that could bring the artists of Mariupol together and give them the opportunity for successful development. The function of substitution at that time was performed by informal associations, unions, creative tandems that had evolved through creative support, friendly relations, exhibiting, etc.

Artistic associations «Mariupol-87» and «Window», the exhibition association «HarBarBond», the artistic tandem of artists Lel Kuzminkov and Valentin Konstantinov played the most prominent role in the artistic life of the city. In recognition of the creative potential of the city it Mariupol National Union of Artists of Ukraine was founded in 1992; today the union unites more than 30 artists.

Key words: *Mariupol artists, artistic intelligentsia, institutionalization of cultural and artistic space, formal and informal groups of artists, regional art school.*

УДК 316.74:929(477)«1895/1968»(043)

Т. Г. Добіна

ІСТОРИОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ТВОРЧОГО ДОРОВКУ БОРИСА ЛЯТОШИНСЬКОГО

У даній статті здійснено історіографічний огляд праць, які присвячені творчому доробку Б. Лятошинського. З'ясовано, що особистості Б. Лятошинського та його творчій і композиторській спадщині приділена значна увага як сучасників, так і представників попередніх поколінь. Виокремлено основні напрями тематики робіт і

критичних публікацій, враховано всебічність і багатовекторність думок, що стосуються Б. Лятошинського та його творчої і композиторської спадщини.

Ключові слова: історіографічний доробок, джерелознавча база дослідження, культурна спадщина, творча діяльність, історико-культурний процес, критичні публікації, теоретична спадщина, культурологічні погляди, національна спрямованість, творчий доробок.

Масштабність трансформацій в історично-культурному перебігу подій на зламі ХХ–ХХІ ст.ст. обумовили доцільність критичного переосмислення ціннісної шкали духовних пріоритетів нашого недавнього минулого, через призму інтернаціонального досвіду.

Досліджуючи з таких позицій творчу спадщину Б. Лятошинського, слід звернути увагу на історіографію як на сукупність науково-історичного доробку з відповідної проблематики, який ґрунтується на фактологічному опрацюванні фахово-наукової літератури, котра, зазвичай, відображає науковий світогляд і смаки дослідників, сформованих на засадах загальнокультурних ідей та духовних концепцій певного часу.

Додамо, що важливість історіографії полягає в її винятковій ролі у формуванні національної пам'яті кожного народу, своєрідним засобом виховання духу нації.

Зміна тих чи інших акцентів епохи, як соціально-економічних та політичних, так і релігійних або ідеологічних, завжди відчувається в авторській світоглядній спрямованості дослідників, позаяк віддзеркалюється в коментативно-смісловій інтонації створюваних ними джерел.

Показово, що переважна більшість дослідників доробку Б.Лятошинського це добір на низка небайдужих науковців, котрі акцентували свою увагу на унікальній особистості Майстра та елітності його оточення, висвітлюючи особливості його композиторської праці та інтерпретації його творів під кутом зору своєї авторської пристрасті, враховуючи, для якої аудиторії написана та чи інша робота.

Музикознавці проявляють великий інтерес до багатоаспектної творчості композитора: впродовж десятиліть з'являються нові обриси та оцінки, змінюються підходи та методологія, оновлюється система джерел, визначається нова перспектива наукової розвідки. Зазначені фактори вимагають застосування цілісного підходу до дослідження із зверненням до джерел, що мають різне спрямування.

Загальна картина ставлення поціновувачів Б. Лятошинського до його насліддя не буде повною, якщо не підкреслити, що діяльність композитора завжди мала своє стійке й авторитетне коло прихильників та небайдужих до його творчості послідовників. Ще на початку своєї творчої діяльності Борис Миколайович удостоївся дружньої підтримки Р. Глієра – свого вчителя і друга, а також співучня по його класу – Л. Ревуцького [6, с. 122], з яким разом проходили навчання у професора Глієра, а також однодумців – Н. Мясковського і В. Косенка. Подальші успіхи в популяризації і формуванні істинного розуміння музики Лятошинського пов'язані з іменем І. Белзи – його учня, автора першої монографії про видатного вчителя [3], а до того ж і першого наукового популяризатора творчого насліддя Майстра в колах музичної громадськості в зарубіжжі.

Особистості Б. Лятошинського та його творчій і композиторській спадщині присвячена значна увага як сучасників, так і представників минулого покоління – музикознавців і авторів есеїв та розвідок. Доволі численні публікації свідчать про діяльність Б. Лятошинського як помітне явище в тогочасному музичному житті культурної громадськості. Існуючі наукові дослідження, монографії, дисертації та інші присвячені його постаті публікації І. Белзи, В. Самохвалова, Н. Запорожець, В. Клима,

М. Копиці, Т. Булат, І. Царевич, Д. Каневскої, К. Шамаєвої та інших авторів розкривають низку окремих граней діяльності Б. Лятошинського як талановитого й активного учасника тривалого періоду збагачення української музичної царини, інколи в них висвітлюються конкретні питання музичної мови і стилю його творів. Але й досі відсутній історіографічний огляд стану опрацювання творчого доробку Б. Лятошинського, тому, на нашу думку, актуальність даної роботи полягає в необхідності здійснення цілеспрямованого дослідження, яке б щонайповніше охопило неocenний вклад видатного творця і висвітлило масштаби його внеску у розвиток і престиж української культури.

В цьому аспекті метою даного дослідження є історіографічний огляд джерельної бази стосовно опрацювання творчого насліддя Б. Лятошинського.

Попереднє вивчення наявних джерел засвідчило, що, починаючи з кінця 20-х років минулого століття, всебічний інтерес до творчого спадку Б. Лятошинського помітно зростає, привертаючи увагу численних фахівців різних науково-мистецьких шкіл і напрямів. Варто відзначити високу інформативність і якість музикознавчих та культурно-публіцистичних підходів, спостережень, зафіксованих у друкованих матеріалах найрізноманітнішого формату – від коротких офіційних повідомлень до щирих мемуарних хронік та фундаментальних класичних досліджень. Початок цьому масиву творчих, особистісних, педагогічних, культурно-громадських, критико-публіцистичних та інших характеристик і фактажних даних був покладений передусім зусиллями Р. Глієра та інших близьких композиторові людей, зокрема І. Белзи, Н. Матусевича, І. Царевич та ін.

З глибокою зацікавленістю до творчих вершин Лятошинського-композитора звертались як видатні майстри музичної культури (Д. Кабалевський, Ю. Келдиш, Н. Запорожець, В. Самохвалов, І. Ляшенко, Ф. Козицький), так і діячі науки і мистецтва, виконавці-музиканти, теоретики й критики загально-культурного життя радянського і пострадянського періодів (М. Бялик, А. Шольп, М. Мартинов, А. Солтис, Н. Гордійчук, В. Шульгіна та ін.).

В широкій палітрі цих доволі різноманітних джерел відобразився той принциповий поворот, завдяки якому докорінно змінилось ставлення до музичного самовираження Б. Лятошинського, до жанрових і стильових особливостей творів видатного майстра.

В даній статті представлено кілька перспективних ідей, які дають дослідникам творчої спадщини композитора уявлення про широту здійснення пошуків наукової думки й спонукали нас згрупувати матеріали за ознаками проблемної схожості.

За цим принципом джерела, що безпосередньо стосуються стану дослідження теми творчої спадщини Б. Лятошинського, за змістом можна поділити на 7 груп: 1) інтелектуально-естетичне підґрунтя становлення композитора (біографічні матеріали, родинні витоки); 2) музикознавчий розгляд доробку; 3) творчі паралелі (порівняльна типізація); 4) творча постать Лятошинського на сторінках преси (музично-критична думка); 5) спогади і відгуки митців та учнів; 6) епістолярна спадщина; 7) творчий внесок Б. Лятошинського у національно-культурному аспекті.

Важливе джерелознавче підґрунтя першої групи становлять статті та наукові розвідки, які складають первинну ланку в дослідженні, тобто в якій зібрані дані про інтелектуально-естетичне оточення композитора. Варто зауважити, що знайдені матеріали розкривають життя і творчість майбутнього Майстра, починаючи від народження і впродовж усієї творчої діяльності митця, висвітлюючи «перші художні та інтелектуальні враження Лятошинського» [6, с. 98], та хоч і пов'язані з атмосферою його дитинства і мали вирішальний вплив на формування особистості майбутнього

діяча культури, у т.ч. його поглядів та смаків, але, на жаль, нечисленні. Серед цих документів незаперечну цінність являють статті В. Шульгіної, К. Шамаєвої, О. Таранченко, Ж. Хурсіної, М. Бялика. Врахування таких достовірних записів має особливе значення, оскільки дозволяє отримати вагомий обсяг інформації стосовно родинних коренів, дитинства, виховання та здобутої освіти, життєвого шляху Б. Лятошинського, як культурного діяча; допомагають усвідомити складність тогочасних суспільних умов і обставин, подій та фактів, що вплинули на формування його переконань, визначивши напрямки творчої спеціалізації. Окрім того поглиблене вивчення біографії Б. Лятошинського дозволяє дізнатися про його походження, умови виховання, про скромні можливості і непохитне бажання здобути освіту та особливості навчально-освітнього досвіду, про життєві колізії, що спричинилися до процесу визрівання світоглядно-ціннісних позицій, як визначальних в його подальшій творчій самореалізації [6, с. 93–103].

Поруч з матеріалами про дитинство, оточення та виховання, що містяться у наукових розробках В. Шульгіної «Микола Леонтійович Лятошинський значний український вчений», К. Шамаєвої «До витоків творчості Бориса Лятошинського» та О. Таранченко «До питання українських родинних коренів Бориса Лятошинського (невідомі сторінки)», додатковий джерельно-інформативний пласт складають друковані нариси біографічного характеру, що відобразили подальший практичний внесок Б. Лятошинського у розвиток національної музичної культури. Це роботи Ж. Хурсіної «Борис Лятошинський та Віктор Косенко» і М. Бялика «Лятошинський, Мравінський та інші», де висвітлюється зрілий період життєвого і творчого шляху Бориса Миколайовича, йдеться про «величезний вплив цього митця на рівень загального розвитку українського музичного мистецтва» [6, с. 112] в умовах тоталітарного режиму та про фактичний подвиг протистояння власною творчістю режимно-цензурному насильству над особистістю.

Безперечно важливим джерелом для дослідження діяльності Б. Лятошинського, на нашу думку, є друга група, а саме музикознавчий розгляд творчого доробку 20–60 рр. ХХ ст. В цих матеріалах йдеться про виняткову силу його духовності, масштабність задумів, рівень традиційності й новаторства, стильовий експеримент, вдало відтворювані в символах, образах, духовних цінностях слов'янського, власне українського, світобачення. Слід додати, що в цих музикознавчих працях в контексті європейської культури досліджуються питання особливостей стилістики творчості композитора, його унікальне поліфонійне та гармонійне мислення.

Проблема традиційного й новаторського в музиці композитора різнопланово розглядається у статтях теоретичного характеру О. Горби, Б. Фільц, Л. Хіврич, Д. Гаркавенко, В. Клима, О. Литвинової, І. Золотовицької, А. Мухи, В. Іванченка, Н. Довгаленко, В. Козлова, Б. Деменка та ін. В них досліджуються питання образної виразності музичних текстів, драматургічні та технологічні параметри творів, його звукоуявне (поліфонійне та гармонійне) мислення, майстерна розробка ідеї колориту та фонізму створеної музики, коли виявляються її типологічні та жанрові ознаки. Феномен збереження типологічних ознак жанру розглянуто в роботах Н. Довгаленко [7, с. 56–61] та М. Загайкевич [2, с. 20–25], що дає можливість простежити активну присутність традицій вітчизняної культури у симфонічній та оперній творчості Б. Лятошинського, бо збереження типологічних ознак жанру симфонії та дотримання образно-виразної специфіки опери і властивих тільки їй драматургічних форм потребує виключно свого творчого ставлення до відповідних жанрових закономірностей. Розвиток саме цих традицій дотримання жанрових закономірностей у композиторській праці Б. Лятошинського розглядається в аспекті

наслідування духовного потенціалу вітчизняної класики.

Досить широко представлена третя група – наукові дослідження, в яких застосовується метод порівняльної типології у вивченні творчості двох або більше композиторів-сучасників. Урахування об'єктивного впливу фактора музичного часу дозволяє в процесі порівняння відповідних характеристик і показників або даних аналізу визначити як типологічно спільне, тобто, загальне, так і самобутнє індивідуально-питоме на характерних масштабних рівнях – починаючи з особистостей композиторів, їхніх мистецько-світоглядних принципів та установок і жанрово-формотворчих уподобань та конкретних аналогій і деталей порівнюваних творів.

На теперішній час в науці функціонує декілька напрямків типологічних досліджень, а саме: типологія музично-історичних процесів і методів, жанрів, стилів та напрямків, серед яких психо-інтелектуальна типологія творчих індивідуальностей. Це так звана видова типологія, яка може бути синхронною (в плані історичної горизонталі) та діахронною (відносно історичної вертикалі). До діахронної типології можна віднести фундаментальні позиції вчених, котрі досліджують такі часо-просторові творчі паралелі: Лятошинський – Шостакович (Д. Каневська), Лятошинський – Лисенко (О. Таранченко), Лятошинський – Косенко (Ж. Хурсіна), Лятошинський – Мравінський (М. Бялик), Лятошинський – Довженко (М. Копиця) і таким чином дають можливість виявити риси творчих індивідуальностей у порівняльно-типологічному аспекті, тобто відтворити авторську позицію кожного композитора й виявити його індивідуальну творчу своєрідність.

В досліджуваних статтях виразно і аргументовано подається об'єктивна культурологічна характеристика натхненної співпраці митців, сповнена щирими почуттями, усвідомленням високої духовної спорідненості та обопільним творчим захопленням.

Безумовно важливим джерелом для дослідження й поцінування творчодіяльнісного доробку Б. Лятошинського, котре слід приймати через правдивий об'єктив буття суспільно-культурного середовища України 20–60 рр. ХХ ст., є матеріали, що друкувалися в тогочасній періодиці – «Современная музыка», «Радянське мистецтво», «Советская музыка», «Пролетарский музыкант», «Життя і революція», «Червоний шлях», «Музыка», «Нове мистецтво», «Критика», «Мистецька трибуна», в рубриках інформативного типу «Новинки музичної літератури», «Серед композиторів», «Блокнот композитора», в оглядах, в рецензіях тощо. Вони складають четверту групу класифікації «Музично-критична думка на сторінках історії». Найпоширенішим з тогочасних форматів музичних коментативних відгуків були нариси про життя і творчість митців, охудожнені творчі портрети, репортерські замальовки, анонс-рекламні оголошення тощо. Однак в них практично не згадувалась творча постать Б. Лятошинського, зате з його ім'ям були пов'язані оглядові статті 1920–х рр. М. Грінченка, Я. Полфьорова, Ю. Ткаченка, В. Костенка, П. Козицького, В. Зубравського, Я. Мамонтова, які виходили під назвами «Українська музична творчість за радянських часів», «Десять років української музики», «Жовтень і українська музика» та ін. За велінням часу деякі автори виступали проти Б. Лятошинського, серед таких статті Г. Жуковського, А. Гозенпуда, А. Луфера, Л. Хінчина, В. Довженка, А. Свечникова. Але, починаючи з 1930–х рр., більшість публікацій мали об'єктивний аналітико-критичний характер з орієнтацією на певні нюанси у професіональному аспекті, насамперед це роботи М. Бялика, М. Гордійчука, Р. Глієра, І. Белзи, а також О. Малозьомової, М. Ржевської, Г. Юсіна та усіх інших науковців, що досліджували творчий доробок великого Майстра впродовж подальших десятиліть.

Критичне ставлення до творчо-діяльнісних набутоків Б.Лятошинського виразно демонструє неординарну потужність таланту і масштабність його особистості, якою завжди був митець.

Окрему ланку в історіографічному огляді складає п'ята група – це спогади і відгуки митців та учнів. Тут важливо мати на увазі, що найбільш ефективним методологічним принципом вирішення новопосталого комплексу культуротворчих проблем було визнано продовження успадкованої від попереднього режиму практики здійснення процесу безперервного духовно-естетичного виховання нових обдарувань. В музичній сфері це позитивно позначилось в численних впливах на усі художні рівні – композиційний, драматургічний, концептуальний або стилістичний – завдяки генетичному зв'язку з композиторами попередніх поколінь.

Досвід століть засвідчив, що безпомилковим віддзеркаленням історії слід вважати спадкоємність наступників. Цьому присвячені статті і праці Д. Каневської і В. Самохвалова, Т. Бондаренка, Н. Гордійчука, Ю. Малишева, М. Бялика, Є. Маркової та О. Зінкевич. Увібравши в себе найцінніші національні витоки, продовжуючи традиції М. Лисенка і М. Леонтовича, творчість Б. Лятошинського ознаменувала подальший успішний розвиток національного стилю української музики ХХ ст., що не могло не позначитись благодатно на продовженні еволюції його композиторської школи (Д. Каневська). Узагальнюючи блискучу оригінальність і стильову неповторність музичної думки Б. Лятошинського, В. Самохвалов вказує саме на спадкоємність поколінь, тобто на те, що тематизм музичних творів Лятошинського пов'язаний з російською музичною культурою, завдяки чому, набуті під впливом свого вчителя Р. Глієра зв'язки з творчістю О. Бородіна, О. Глазунова та ін., відчутні і в симфоніях, і в операх, і в романах геніального послідовника кращих традицій ХІХ ст. Генетична складова не позбавлена схожості з естетико-ціннісними співвідношеннями як української так і російської музичної культури. Саме на підставі цих аргументів дослідники Н. Гордійчук, О. Зінкевич стверджують, що Лятошинський перейняв досвід попередніх поколінь від П. Чайковського, С. Рахманінова, О. Скрибіна, в складному синтезі якого йшло формування його власного музичного стилю, що втілювався в зрілій художній свідомості в класичний багатовіковий досвід національної естетичної традиції.

Торкаючись ще однієї надзвичайно важливої проблеми – співвідношення творчості Лятошинського з сучасними йому тенденціями розвитку музичного мистецтва, необхідно зазначити, що незаперечний вплив професійних знань, уявлень і видатних досягнень Лятошинського на наступні композиторські покоління за словами О. Зінкевич, став «загальною традицією для української музики». Про це свідчать наукові розвідки Д. Каневської і В. Самохвалова, Т. Бондаренка, Н. Гордійчука, Ю. Малишева, М. Бялика, Є. Маркової та О. Зінкевич.

Звернення учнів Лятошинського до його педагогічних основ вказують на перспективність позначених ним проблем з питань викладання, виховання, виконавства, аналізу і трактування творів та оволодіння майстерністю належної характеристики певної музично-художньої епохи.

Отже, простеживши педагогічну діяльність Б. Лятошинського можемо стверджувати, що Майстер у своїй діяльності спирався на традиції попередніх поколінь, зокрема успадкував методику свого вчителя – Р. Глієра, і, збагативши та вдосконаливши її, дбайливо передав своїм учням і послідовникам, що дало можливість зрозуміти і визначити його педагогічну концепцію, якій фактично і присвячене дане науково-теоретичне дослідження.

На завершення зазначимо, що завдяки кропіткій праці М. Копиці і Л. Грисенко

маємо можливість познайомитись з епістолярною спадщиною Б. Лятошинського, яка й складає шосту групу джерел. Ця не надто численна група дозволяє зазирнути в історію минуле крізь призму особистих почуттів композитора, віртуально увійти в його дивовижний внутрішній світ, відкрити для себе геніальні думки й погляди митця на музику, на мистецтво, на людську культуру взагалі.

Згідно з ідеологією режиму найбільш важливі джерела інформації були заборонені, тобто фактично вилучені з наукового обігу, а значить і з процесу формування уявлення про тогочасне громадсько-культурне життя, про яке міг розповісти епістолярій Б. Лятошинського, хоча його драматична доля довго була невідома дослідникам. Вважалося, що він (епістолярій) взагалі не існує, тому науковці обмежувались інформацією лише про історико-теоретичні проблеми «натхненного» музикотворення.

В межах даної статті, на наш погляд, достатньо торкнутись двох надпотужних джерел: Л. Грисенко [1] і М. Копиці [4]. Бо вони дають достатнє уявлення про історичний хід музичного процесу, розкривають суть реальних подій тогочасної культури та висвітлюють роль філософсько-естетичних і соціально-психологічних умов і обставин, під впливом яких відбувалась еволюція світобачення митця. Ця унікальна епістолярна скарбниця вселяє реальну надію на правдиве пізнання різних маловідомих сторінок життя, творчості і морального стану композитора, його взаємин зі своїм учителем Р. Глієром, співучнями, колегами, державними інстанціями, іншими сучасниками, а також на пізнання невідомих авторських сторінок та подальшої долі його опальних творів.

Остання група – блок статей проблемно-тематичного напрямку – творчий внесок Б. Лятошинського у національно-культурному аспекті – дозволяє розкрити суспільно-історичне значення багатомірної діяльності та творчої спадщини Б. Лятошинського в справі розвитку культури України, в потенціал розвитку національної композиторської школи і осмислення цінності культурних надбань для українського народу і світової спільноти в цілому.

Настав час пізнати яскраву самобутність вітчизняної культури, її національну специфіку та неперебутню цінність, але немає потреби відсторонювати її від загальноєвропейської культури, бо досліджуваний нами пласт і період демонструє доцільність органічного втілення національно забарвленого українського музичного контенту у європейські художні процеси. З цього погляду творчий доробок Б. Лятошинського є показовою частиною як музичної культури України, так і гідною лептою у багатонаціональній масив європейської культури. В цьому і полягає зміст і сенс статей та наукових розвідок О. Підсухи, Б. Деменка, Л. Грисенко, М. Ржевської, Н. Гордійчук, О. Козаренка, І. Ляшенка, М. Загайкевич та ін., де підкреслено значення творчої спадщини Б. Лятошинського в національному та європейському аспекті, визначено роль і місце Майстра в загально-культурному просторі, підкреслено національне підґрунтя музичного доробку композитора з опорою на українські традиції, що являє собою самобутній результат творчого формування композитора в загальному культурно-історичному контексті різних стильових тенденцій, і безперечно сприяло збагаченню європейського культурного простору ХХ ст.

Підсумовуючи здійснений огляд історіографічних джерел, слід констатувати, що в процесі опрацювання низки різнопланових матеріалів, присвячених багатогранній діяльності Б. Лятошинського на паралелях музично-педагогічно-публіцистичних процесів з'являється можливість не тільки розширити і поновити горизонт дослідженого матеріалу, але й окреслити перспективні шляхи більш ефективного аналізу суспільно-історичних та культурних процесів у їх ретроспективному перебігу.

Уважний розгляд джерельної бази з означеної теми підказує, що й кожне з джерел вже саме по собі містить важливі відомості про життя і творчу діяльність видатного композитора ХХ ст. Б. Лятошинського. Логічно передбачити, що комплексний розгляд їх у всій багатовекторності і взаємодоповненні несумнівно викликають концентровану увагу до відкриттів і проблем, корегують підходи, погляди і гіпотези відносно назрілих питань, висвітлюють нові факти вітчизняної музичної історії, приховуваної під грифом «секретно».

Усе це доповнює поєднує послідовні здобутки науковців і мислителів в єдину музикознавчу панораму результатів наполегливих «розкопок» заради одержання відповідей на питання про причини відсутності даних про зміст і походження «білих» і «чорних» плям у нашому недалекому минулому. Цілком імовірно в даному дослідженні ще не всі загадкові питання будуть з'ясовані, та й сама об'єктивна постановка додаткових проблем загострить увагу і сконцентрує зусилля на подальшому наполегливому і щонайповнішому розкритті усього спектру заслуг і творчих досягнень одного з найталановитіших симфоністів плідного ХХ століття.

Список використаної літератури

1. Борис Лятошинский. Воспоминания. Письма. Материалы. У 2 т. Т. 2 : Письма и материалы / сост. и коммент. Н. Грисенко. – Київ : Музична Україна, – 1986. – 197 с. ; Borys Liatoshynskiy. Vospomynanyia. Pysma. Materyaly. U 2 t. T. 2 : Pysma y materyaly / sost. y komment. N. Hrysenko. – Kyiv : Muzychna Ukraina, – 1986. – 197 s.
2. Борис Николаевич Лятошинский / сост. М. Д. Копица. - Киев : Музична Україна, 1987. – 185 с. ; Borys Nykolaevych Liatoshynskiy / sost. M. D. Kopytsa. - Kyev : Muzychna Ukraina, 1987. – 185 s.
3. Бэлза И. Б. Н. Лятошинский / И. Бэлза. – Москва-Ленинград : Гос. муз. изд, 1947. – 170 с. ; Belza I. B. N. Lyatoshinskiy / I. Belza. – Moskva-Leningrad : Gos. muz. izd, 1947. – 170 s.
4. Копиця М. Лятошинський Б. Епістолярна спадщина: У 2 т. Т. 1 : Борис Лятошинський – Рейнгольд Гліер. Листи (1914–1956) / розшифр., упоряд., вступ. ст., комент. та приміт. М. Копиці; ред. О. Голинська. – Київ, 2002. – С. 197–203 ; Kopytsia M. Liatoshynskiy B. Epistoliarna spadshchyna: U 2 t. T. 1 : Borys Liatoshynskiy – Reinhold Hlier. Lysty (1914–1956) / rozshyfr., uporiad., vstup. st., koment. ta prymit. M. Kopytsi; red. O. Holynska. – Kyiv, 2002. – S. 197–203
5. Копиця М. Листи Лятошинського / М. Копиця, І. Царевич // Art-Line. – 1998. – № 1. – С. 30–33 ; Kopytsia M. Lysty Liatoshynskoho / M. Kopytsia, I. Tsarevych // Art-Line. – 1998. – № 1. – S. 30–33
6. Музичний світ Бориса Лятошинського : зб. матер. Міжнар. теор. конф., присвяч. 100-річчю від дня народж. комп. – Київ : Центрмузінформ, 1995. – 151 с. ; Muzychnyi svit Borysa Liatoshynskoho : zb. mater. Mizhnar. teor. konf., prysviach. 100-richchiu vid dnia narodzh. komp. – Kyiv : Tsentrmuzinform, 1995. – 151 s.
7. Науково-теоретична конференція присвячена 100-річчю від дня народження Бориса Лятошинського. – Львів, 1995. – 95 с. ; Naukovo-teoretychna konferentsiia prysviachena 100-richchiu vid dnia narodzhennia Borysa Liatoshynskoho. – Lviv, 1995. – 95 s.
8. Шамаева К. І. З епістолярної спадщини Бориса Лятошинського / К. І. Шамаева // Записки Наукового товариства імені Т. Шевченка. – Львів, 1996. – Том ССXXXII : Праці Музикознавчої комісії. - С. 353–360 ; Shamaieva K. I. Z epistoliarnoi spadshchyny Borysa Liatoshynskoho / K. I. Shamaieva // Zapysky Naukovoho tovarystva imeni T.

Shevchenka. – Lviv, 1996. – Tom SSKhKhXII : Pratsi Muzykoznavchoi komisii. S. 353–360

Стаття надійшла до редакції 30.09.2015

T. Dobina

THE HISTORIOSOPHICAL VIEW ON RETHINKING CREATIVE HERITAGE OF BORYS LYATOSHYNKY

There is the historiographical review papers which are devoted to creativity of B. Lyatoshynsky in this article. It was found that his contemporaries, as well as representatives of previous generations – musicians, artists, educators and other cultural workers and artists, authors of essays and articles devoted considerable attention to the personality of B. Lyatoshynsky and his creative and composing heritage.

It was found that a comprehensive interest for creative heritage of B. Lyatoshynsky is visibly growing, attracting the attention of many specialists in different scientific and artistic schools and movements since the end of the 20th years of the last century.

The author presents several constructive ideas which give researchers the biography of the composer's idea of the breadth of searches performed scientific thought and a certain incompleteness some of them, which are in need of further treatment and in-depth study of the heritage of Lyatoshynsky as an extraordinary cultural phenomenon. The ordering of the materials was carried out on the basis of the similarity of the problem, that's why the study of the content of the creative legacy of B. Lyatoshynsky is divided into several groups.

The basic directions of subjects of the works and critical publications are distinguished, the comprehensive and multivector of ideas which concern B. Lyatoshynsky and his creative and composer's heritage is taken into account. The personalized value of B. Lyatoshynsky is established in the development of Ukrainian culture of XX century, his contribution to the creative, educational and pedagogical sphere of musical culture, both in the scale of the national culture and the development of the global art.

Key words: *historiography, historiographical review, the base of information sources, cultural legacy, creative activity, historico-cultural process, critical publications, theoretical inheritance, culturological looks, national orientation, creative work.*

УДК 78.3

С. В. Виткалов, В. Г. Виткалов

МЕТОДИЧНІ ОРГАНИ СФЕРИ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

У статті розглядаються питання можливих дій державних і методичних органів у сфері культури в умовах реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затверджені